

יומא עז

מפיוט אלה אזכרה

טהר רבי ישמעאל עֲצָמוּ וְהִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּסֻלּוּדִים
וְעָלָה לְמָרוֹם וְשָׁאַל מֵאֵת הָאֵישׁ לְבוֹשׁ הַבְּדִים
וְגַם לוֹ קָבְלוּ עֲלֵיכֶם צְדִיקִים וְיַדִּידִים
כִּי שָׁמַעְתִּי מֵאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד כִּי בָּזְאת אֶתֶם נִלְכָּדִים

שאלה: אשכחן סיכה, רחיצה מנא לן?

תשובה 1: אמר רב זוטרא ברבי טוביה: אמר קרא (תהלים קט) **ותבא כמיט בקרבא וכסאן בצאנותיו**.

תשובה 2: אלא אמר רב אשי: רחיצה מגופיה דקרא שמיע ליה, דכתיב **וסוק לא סכתי**.

תשובה 3: ואי בעית אימא: רחיצה דאיברי ענוי מנא לן - מהכא, דכתיב (מלכים א' ב') **ולא ביתר הכהן אמר המלך צנתת לך על שדיך כי איש מות אתה ופיוט הנה לא אניתך כי נשאת [את] ארון ה' לפני דוד אבי וכי התצנית ככל אשר התצנה אבי** וכתביב ביה בדוד (שמואל ב' יז) **כי אמרו העם רצה וצוץ וצוץ וצוץ וצוץ וצוץ וצוץ וצוץ** - מלחם וצוץ - ממאי - לאו מרחיצה?

קושי: ודילמא מנעילת הסנדל?

תירוץ: אלא אמר רבי יצחק: מהכא, (משלי כה) **מיט קריט על נפש ציפה**.

קושי: ודילמא משתיה?

תירוץ: מי כתיב בנפש עיפה **על נפש ציפה** כתיב.

שאלה: ונעילת הסנדל מנא לן?

תשובה 1: דכתיב (שמואל ב' טו) **ודוד עלה במצלה הזיתית עלה ופוכה וראש לו חפוי והוא הולך יחף**. יחף ממאי - לאו מנעילת הסנדל?

דחייה: ודילמא מסוסיא ומרטקא!

תשובה 2: אלא אמר רב נחמן בר יצחק: מהכא (ישעיהו כ) **לך ופתחת השק מצל מתניך ונצלק תחלף מצל רעלך** וכתביב (ישעיהו כ) **ויצט כן הלק צרוט ויחף**. יחף ממאי? - לאו מנעילת הסנדל?

דחייה: ואימא במנעלים המטולאים. דאי לא תימא הכי **צרוט** ערום ממש? אלא - בבגדים בלויים, הכא נמי - במנעלים המטולאים.

תשובה 3: אלא אמר רב נחמן בר יצחק: מהכא (ירמיהו ב) **מנצי רעלך מיחף וצרוט**.

מצאה - מנעי עצמך מן החטא כדי שלא יבא רגלך לידי יחוף. מנעי לשונך מדברים בטלים כדי שלא יבא גרונוך לידי צמאה.

שאלה: תשמיש המטה דאיברי ענוי מנא לן?

תשובה 1: דכתיב (בראשית לא) **אט תצנה את פנתי ואט תקח נשיט, אט תצנה - אתנשיט, ואט תקח - מצרות**.

קושי: ואימא: אידי ואידי מצרות!

תירוץ: מי כתיב אם תקח? **אט תקח** כתיב.

קושי: ואימא: אידי ואידי מצרות, חד - לצרות דידיה וחד לצרות דאתיין ליה מעלמא! דומיא דאם תקח

תירוץ: מי כתיב אם תקח ואם תענה **אט תצנה ואט תקח** כתיב.

קושי: אמר ליה רב פפא לאביי: הא תשמיש גופה איברי ענוי, דכתיב (בראשית לד) **וישכב אתה ויצנה!**

תירוץ: אמר ליה: התם שעינה מביאות אחרות.

הבאת ברייתא בהיתרים ברחיצה וסיכה: תנו רבנן: **אסור לרחוץ מקצת גופו ככל גופו, ואם היה מלוכלך בטיט ובצואה - רוחץ כדרכו ואינו חושש. אסור לסוך מקצת גופו ככל גופו, ואם היה חולה או שהיו לו חטטין בראשו - סך כדרכו ואינו חושש.**
עוד ברייתא בנושא: תנא דבי מנשה, **רבן שמעון בן גמליאל אומר: מדיחה אשה ידה אחת במים ונותנת פת לתינוק, ואינה חוששת. אמרו עליו על שמאי הזקן שלא רצה להאכיל בידו אחת, וגזרו עליו להאכיל בשתי ידים.**

שאלה על הברייתא: מאי טעמא?

תשובה: אמר אביי: משום שיבתא.



עוד ברייתא בנושא: תנו רבנן: **ההולך להקביל פני אביו או פני רבו, או פני מי שגדול ממנו - עובר עד צוארו במים, ואינו חושש.**

שאלה בעניין: איבעיא להו: הרב אצל תלמיד מאי?

תשובה: תא שמע, דאמר רב יצחק בר בר חנה: אגא חזיתיה לזעירי דאזל לגבי רב חייא בר אשי תלמידיה.

דחיית התשובה: רב אשי אמר: ההוא רב חייא בר אשי הוא דאזל לגביה דזעירי רביה.

עוד היתר בנושא: רבא שרא לבני עבר ימינא למעבר במיא לנטורי פירי.

חיזוק להיתר מברייטא: אמר ליה אביי לרבא: תניא דמסייע לך, **שומרי פירות עוברין עד צוארן במים ואין חוששין.**

עוד היתר בנושא אך גם עם חומרה: רב יוסף שרא להו לבני בי תרבו למיעבר במיא למיתי לפירקא, למיזל לא שרא להו.

תגובת אביי: אמר ליה אביי: אם כן אתה מכשילן לעתיד לבא.

נוסח אחר: איכא דאמרי: שרא להו למיתי, ושרא להו למיזל.

תגובת אביי: אמר ליה אביי: בשלמא למיתי - לחיי, אלא למיזל - מאי טעמא?

תשובת רב יוסף: כדי שלא תהא מכשילן לעתיד לבא.

סיפור: רב יהודה ורב שמואל בר רב יהודה הוו קיימי אגודא דנהר פרת אמברא דחצדד, והוה קאי רמי בר פפא מהך גיסא, רמא להו קלא, מהו למיעבר למיתי לגבייכו למשאל שמעתא? אמר ליה רב יהודה: רב ושמואל דאמרי תרוייהו: עובר, ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת חלוקן.

נוסח אחר לסיפור: איכא דאמרי, אמר ליה רב שמואל בר רב יהודה: תנינא, **עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת חלוקן.**

קושי על הברייתא הראשונה - **ההולך להקביל פני אביו או פני רבו, או פני מי שגדול ממנו - עובר עד צוארו במים, ואינו חושש.** מתקיף לה רב יוסף: ובחול כי האי גונא מי שרי? והכתיב (יחזקאל

מכאן שמותר לעבור עד אפסיים	<i>ו'ינא אפס' באמה ויצאנו באים נ' אפסיים</i>
מכאן שמותר לעבור עד ברכים	<i>ו'ינא אפס' ויצאנו באים באים ברכים</i>
מכאן שמותר לעבור עד מתנים	<i>ו'ינא אפס' ויצאנו נ' מתנים</i>
מכאן ואילך אסור	<i>ו'ינא אפס' נחל אפר לא אכיל אפר</i>

תירוץ: אמר אביי: שאני נחל דרדיפי מיא.

שאלה על הנחל שראה יחזקאל: **יכול יעבירנו בסיחוי?**

תשובה: **תלמוד לומר כי לא באים נ' שח' - מאי מי שחו? - שיוטא, שכן קורין לשייטא סייחא,**

עוד שאלה: **יכול יעבירנו בבורני קטנה**

תשובה: **תלמוד לומר כל תפק בו אני שט,**

עוד שאלה: **יכול יעבירנו בבורני גדולה**

תשובה: **תלמוד לומר וצ' אפ' לא יצאנו,**

שאלה על התשובות: מאי משמע?

תשובה: כדמתרגם רב יוסף: לא תזיל ביה בספינת ציידין, ובורני רבתי לא תגוזינה.

עוד בעניין הנחל: אמר רבי יהודה בן פזי: אף מלאך המות אין לו רשות לעבור בתוכו, כתיב הכא **כל תפק בו אני שט** וכתוב התם **שט באר'.**

